

DZD 1 zwijnt (of toch niet)

Ik vroeg me af of ik wel een verslag moest schrijven, want al binnen 12 uur na de wedstrijd stond er een prima verslag op de site van De Pion: <https://www.depion.nl/de-pion-2-laet-de-winst-liggen/>.

Omdat er geen beheerder meer is, is het toch wel handig dat er iemand “achter de bar” staat. Dat bedacht de teamleider zaterdagmorgen. Appje naar Dies Lokerse en die zei “ja, dat wil ik wel”. En gelukkig maar, want het koffiezetapparaat deed raar, de koelkast in de bar was kapot, de koffiebonen waren op. Kortom, Dies zorgde ervoor dat de spelers alleen aan schaken hoefden te denken.

Bedankt Dies, want mogelijk hadden we zonder jou niet de kleine zege behaald die we nu behaalden.

Ik begin met twee diagrammen, van bord 1 en bord 8, om te onderstrepen dat we niet goed begonnen:

Peter van der Borgt speelt op 1 met zwart en staat natuurlijk straalverloren. Wat doet die toren op a7? Nou ja, die zal er snel af zijn, want er dreigt een aftrekaanval. Op dat moment dacht ik dat ook, maar ook dat ik misschien met een kwaliteit minder en een looper op c6 (na de aftrekaanval Pd5) een verdedigbare stelling zou krijgen. Nou ja “dacht ik”, ik hoopte het vooral.

Ik speelde nu 18.....Pg6 en plots is het (volgens de engine) -0,83, oftewel zwart zou hier beter staan. Huh?!? Daarvoor gaf de engine wit al snel +2 en meer. Met die engine erbij is het plots niet meer vreemd dat het een paar zetten later remise werd. Hoe dan? Nou, dat zie je later.

Ruben de Bruijn speelt met wit. Na 23.....Dxa2 24. Kc1 staat hij niet alleen een pion achter, maar kan hij zijn koning niet spelen en zijn looper ook niet. De engine geeft hier bijna -3 en ziet 24....Tb6 (met opstomen van de a-pion) als het juiste plan. Gelukkig speelt zwart hier 24.....Da5 en de engine zakt onder de 1. Dat het remise werd was dus zeker een meevaller.

Alhoewel? Meevaller? Ruben wist heel knap de stelling om te keren.

In deze stelling bood zwart remise aan:

Ruben nam het aan en dit is eigenlijk niet goed. Het is materieel gelijk. Beide lopers zijn zwak, maar de witte toren en de witte koning staan veel actiever dan de zwarte soortgenoten. Ik snap psychologisch gezien wel dat Ruben het aannam, want hij had veel minder gestaan en niet veel tijd meer. Maar met alle andere partijen nog bezig had Ruben hier (gezien de stelling) geen remise mogen aannemen.

Omdat bij mij hetzelfde speelde (zie hierna) hebben Ruben en ik het er nog eens over gehad en Ruben meldde me per mail dit:

Het klopt dat er tijdnoed was. Ik geloof dat ik op het moment van het remise-aanbod nog 1 minuut had. Mijn tegenstander speelde de hele partij al erg snel, hij had op zet 22 nog 1 uur en 25 minuten. Bij zet 40 zou ik er een halfuur bij krijgen maar lang nadenken over het remise-aanbod kon dus niet.

Ik had wel gezien dat ik actiever stond maar ik zag geen manier om daar gebruik van te maken

En dan de psychologie: ik had het idee dat ik ternauwernood de stelling overleefd had. Als je tegenstander dan remise aanbied is het heel aantrekkelijk om dat aan te nemen.

Nog een laatste kanttekening, ik heb het boek 'Deep thinking' van Garry Kasparov gelezen, een boek over de komst van AI en schaakcomputers. Hij schrijft daar iets wat ik heel goed herkende, 'the stress response crisis after the game'. Veroorzaakt door de intense psychische en fysieke inspanning, de druk die opbouwt en opeens wegvalt.

Interessant. Zeker. Kan spelen bij zo'n remise-aanbod. Herkenbaar. Dat ook.

Terug naar de partij. De engine geeft hier +3 voor Ruben, maar simpel is de winstvoering niet. Het moet natuurlijk komen van een koning die naar c4 komt, maar je wilt geen tegenspel met d4-d3 met een zwarte toren op d7 en je wilt ook niet dat de zwarte toren op de a-lijn actief wordt, tenzij je een vrijpion hebt. Het plan lijkt inderdaad Kd3-c4 te zijn en op het goede moment Td6 spelen om een kwaliteit te offeren voor een gedekte vrijpion op d6 en het oppeuzelen van de zwarte pionnen op b-, c- en d-lijn.

Ruben was als eerste klaar; de andere partijen duurden lekker lang. Zo zitten hier nog twee keer zeven spelers achter het bord (ik tel de drie spelers bij de wedstrijd van het tweede niet mee), alhoewel het ook twee keer zeven min één kan zijn, want van Eric Clarisse kan ik nog geen millimeter huid/kleding zien.

Ruben was als eerste uit, snel gevolgd door **Rinus den Hollander**. Die speelde een puike pot. Een ouderwetse Rinus-partij, positioneel, voor mij soms onbegrijpelijk. In het verslag van De Pion staat de cruciale stelling al, waarin Rinus met een mooi kwaliteitsoffer de stelling definitief naar zijn hand zette.

Overigens ga ik even terug naar de zet voordat Rinus zijn mooie kwaliteitsoffer plaatste:

Rinus heeft net een pion op f5 geslagen. In de partij speelde zwart 24....Pxf5, wat dus niet goed was, maar 24.....gxf5 zou niet veel beter zijn geweest, want na de stille zet 25. Ld5 dreigt 26. Pe6. Een vork op drie grote stukken! En daar is niks tegen te doen. Ook het slaan van de loper (25....Pxd5) helpt niet, want na 26. cxd5 volgt nog steeds die paardvork.

Rinus zegt dit over zijn partij:

Mijn partij was een soort omgekeerd Konings Indisch. Aanvankelijk gelijk opgaand, maar doordat zwart zijn witte loper afruilde op c4 kwam ik positioneel wel wat beter te staan en kon ik een paard op het stopveld d3 zetten. Zijn zwarte loper keek tegen de eigen pionnen aan en speelde eigenlijk alleen een verdedigende rol.

Ik denk dat zwart op de damevleugel wel wat meer voordeel had kunnen bereiken, maar daar kwam het niet van. Mijn zwarte loper had ook niet echt een grote rol, maar zorgde er wel voor dat uiteindelijk bijna alle zwarte pionnen op zwarte velden kwamen te staan. Mijn witte loper had veel vrijheid en was daardoor sterk. Het spelen van f4 was natuurlijk cruciaal, maar lastig om goed uit te rekenen.

Twee paardzetten van zwart op 23 en 24 deden zwart de das om. Op zet 25 kon ik met de toren de verdediger van veld g6 slaan, waarna er voor zwart geen houden meer aan was.

O ja: gewetensvraag: wie weet wat het stopveld is én dat je daar het beste een paard neerzet? Ik heb het idee dat de huidige generatie dat niet weet en de oudjes (sorry Rinus, maar we zijn oudjes) nog wel.

We kwamen met 2-1 voor doordat Peter dus remise maakte. Hoe dan? Dat was wat teamgenoten en tegenstanders zich afvroegen.

Wit is bang voor een paard naar f4 of h4 en speelt nu 21. g3. Een grote fout, want er volgt 21.....Df3 (de stelling na deze zet zie je op de foto hiervoor) en nu dreigt er plots Ph4 met eeuwig schaak. Verder dreig ik natuurlijk pion d3 te winnen en na 22. Tfd1 had ik 22.....Lb5 gepland (wat de engine niet goed vindt en ik snap nu ook waarom). Stiekem zat ik ook nog te kijken naar matmogelijkheden (Te8-e6-g6) na iets als Ph4.

Ik was niet verrast door wits zet (22. Txc6); hij vond Lb5 waarschijnlijk ook een dreiging.

Ik wist niet wat te doen. Ik zag wel dat 22.....Ph4 na 23. gxf4 tot eeuwig schaak leidde. Dat speelde ik dan ook, omdat ik niet kon zien of ik na slaan op c6 wel gewonnen stond. Achteraf weet ik echt niet meer waar ik bang voor was: de koning kan veilig naar h7, de toren kan meedoen in de koningsaanval (via f6 of g6), pion d3 staat slecht, de loper op a7 doet niks. Ik geloof dat ik bang was dat wit twee verbonden vrijpionnen zou krijgen, maar daar kan hij gewoon niks mee, want hij moet mijn aanval stoppen. Misschien speelde wel hetzelfde als bij Ruben: tevreden (nee, zelfs ongeloof) dat je een verloren stelling hebt omgedraaid, tevreden dat je de nederlaag hebt afgewend en dus tevreden met remise zonder te kijken naar winstmogelijkheden.

En niet alleen stonden we nu voor, maar op de borden 5 en 7 stonden we ook prima. En? Snel met 4-1 voor? Nee, 3-2 achter. Verlies op de borden 2, 3 of 4? Nee, op de borden 5 en 7. Huh?!? Maar daar stonden we toch lekker? Stonden, ja.

Eerst de partij van **Leon Zweedijk** op 7. Dit was een spektakelrijke pot. En dat kost tijd. Vooral voor Leon, die een kwaliteit voor kwam. Hij kreeg wel een tegenaanval over zich heen en zijn dame stond op h3 wat buitenspel. Na wits g3-g4 zou die dame gevangen kunnen worden. Ik had het idee dat een zet als h7-h6 er in elk geval kon zorgen dat die dame geruild werd tegen een toren en een loper, waarna er weer een soort van materieel evenwicht zou zijn. In opperste tijdnood speelde Leon zijn toren van f7 naar f4, vergetend dat die toren ook nog veld c7 afdekte. En dat was nodig om mat te voorkomen. Pech. En ook heel irritant om een echt leuke partij zo te zien eindigen.

Corné Harmsen dan. Corné was een pion voorgekomen, maar eigenlijk stond zijn opponent beter doordat hij met zijn torens de d-lijn en de 7e rij controleerde. Dat speelde hij niet goed uit, waarna Corné die pion voor bleef en vrijpion kreeg. Het was dus zaak voor Corné om tegenspel van wit te voorkomen en zelf langzaam maar zeker die vrijpion naar veld c1 te dirigeren. Dat laatste was Corné zeker van plan, maar de gedachte dat wit ook tegenspel zou kunnen hebben was blijkbaar een "blinde vlek":

Wit heeft net 34. Lh3 gespeeld. De dreiging lijkt duidelijk, maar Corné overziet die helemaal en speelt 34....Lf3. Uiteraard slaat wit op e6. Daarna is wit “in the lead”, krijgt Corné nog één kans om het weer meer gelijk te krijgen, maar die kans gaat verloren en verliest Corné.

En zo staan we met 3-2 achter. Gelukkig houdt **Lennard Duynkerke** zijn hoofd koel tegen het boegbeeld van De Pion (Ad Bruijns). Het was echt een goede partij van de clubkampioen van 2023-2024.

Lennard meldt het volgende:

Eindelijk weer eens een goede partij gespeeld waar ik tevreden op terug kijk! Ik wist de juiste zetten te vinden, alhoewel het soms ook al een zet eerder had gekund. Daarnaast heb ik in de hele partij geen serieuze fouten gemaakt.

Hoewel mijn stukken in de opening wat wankel stonden, vond de computer het allemaal wel prima. Het is voor wit namelijk lastig om hiervan te profiteren. Met mijn torens op a8 en b8 (zet 28) stond ik prima: het is dan -4 ondanks materieel evenwicht.

Het kantelpunt was naar mijn gevoel echter al 13. ... e5 en wellicht 17. O-O-O, hoewel de computer het dan nog wel verdedigbaar vindt. Vanaf zet 13 krijgen mijn stukken namelijk lucht en vanaf zet 17 wordt het plan voor mij heel simpel, waardoor de opvolgende fouten van wit eigenlijk een gevolg zijn van de keuze om lang te roken.

Hoe dan ook, het hielp erg mee dat Ad al vanaf zet 29 op increment speelde, terwijl ik toen nog een dikke 10 minuten had. Hierdoor kwam de 40e zet nét op het moment dat de stelling niet meer houdbaar was. Als Ad wat meer tijd had gehad, zou hij de stelling wellicht gehouden hebben.

Twee fragmenten uit de partij:

Lennard (die met zwart speelde) schreef dat zijn plan helder was. En dat snap ik wel. Wie zou hier niet b7-b5 spelen? Lennard ook. De engine vindt dit ook de beste zet.

Dan een stelling van veel later, tegen het eind van de partij, om de machteloosheid van de witte stukken te illustreren:

Wit heeft net zijn koning van c2 naar c3 gespeeld en zijn paard ontpend. Lennard speelde daarop zijn pion naar c5. Nu lijkt het alsof wit zijn paard kan spelen, maar niets daarvan want na De5+ gaat niet alleen de toren op b2 verloren, gekker nog het is mat-in-6 of zo.

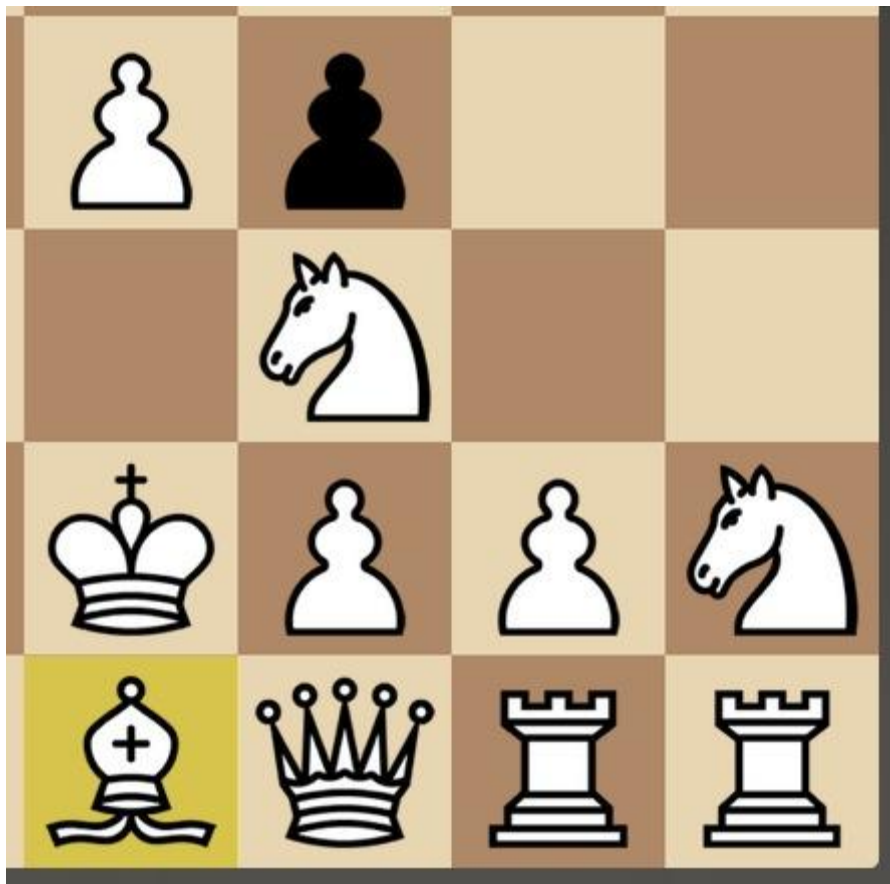
Zo was het dus weer 3-3 en nog twee partijen bezig. Voor ons leek er niet meer in te zitten dan één punt (twee remises), maar waarschijnlijker leek een half punt. En dat zou de nederlaag betekenen en een eerste stap richting Degradatie (daarover straks meer).

Maar dan, plots, we hebben al zo'n vier-en-half uur gespeeld, is er beroering. Wat is er gebeurd? De tegenstander van **Eric Clarisse**, die een winstgevend overwicht leek te hebben, blundert en Eric kan mat-in-3 geven. Nou ja, hij kan het niet alleen, hij doet het ook. Ontreddering bij De Pion en zeker bij hun vierde-bordspeler.

Riny Westveer is dan nog bezig, maar daar is de partij al sinds zet 1 in evenwicht. Riny wikkelt af naar een stelling met allebei drie losse pionnen, die zo zijn opgesteld dat beide koningen niet kunnen binnen dringen. Remise dus. Over die partij valt trouwens sowieso niet veel te vertellen. Degelijke partij van beiden, waarin Riny twee zetten lang volgens de engine echt beter stond (meer dan +1), maar heel eerlijk vinden Riny en ik (ondanks de zetten die we de engine zien uitspuwen) de daarbij horende winstmethode ingewikkeld, wat in mijn geval een eufemisme is voor "snap ik niet".

Over de partij van Eric meldt Eric dit:

Onderstaand een fragment uit mijn partij.

De rest van het bord was in handen van mijn tegenstander. Koning heeft gewandeld van e1 naar h2 en terug naar e2. Nu is het de beurt aan de dame, van f1 via c1-c6-h6 uiteindelijk op h2. Van beide kanten hele slechte zetten, en nog meer in aantocht.

Geforceerd mat in 3 overleefd om vervolgens zelf geforceerd mat in 5 te geven. Riny de winnaar!

Pffff: $4\frac{1}{2} - 3\frac{1}{2}$. We zwijnen. Tenminste zo voelt het. Maar is het wel zo? Is het niet omdat het gevoel van geluk te hebben alleen maar komt omdat op het eind er één partij voor ons de goede kant opvalt? Laten we partijen nog eens langs lopen:

Ruben neemt remise aan in een gewonnen stelling, Peter wikkelt af naar remise in een gewonnen stelling, Rinus en Lennard winnen in een partij uit één stuk, Leon en Corné geven gewonnen stellingen uit handen en bij Riny is de remisemarge zelden overschreden; normaal gesproken zijn dat al zes-en-half bordpunten. Dat we dan op één bord wat meeval hebben, tsja, dat kan. Dat dat dan net het bord is wat bijna als laatste klaar is, tsja, dat kan.

Welk team zwijnt hier nu?

De redenering van De Pion zal zijn: op de borden 1, 4 en 8 hadden we moeten winnen. Dat scheelt 2 bordpunten, dus heeft De Zwarte Dame geluk gehad. Tsja, dat is ook een valide redenering.

Hierbij de gedetailleerde uitslag:

<u>De Zwarte Dame 1</u>	Rating	<u>De Pion 2</u>	Rating	<u>Ronde 1</u>
Borgt van der, P.B.F. (Peter)	1944	Werf van der, T. (Ton)	1913	½ - ½
Westveer, M.C.A. (Riny)	1944	Elven van, E.F.A. (Erik)	1921	½ - ½
Duynerkerke, L.J. (Lennard)	1931	Bruijns, A.M.P.D. (Ad)	1839	1 - 0
Clarisse, E. (Eric)	1813	Scheermeijer, P.H.A. (Paul)	1953	1 - 0
Harmsen, E.C. (Corné)	1879	Alberts, J.H. (Henk)	1746	0 - 1
Hollander den, R. (Rinus)	1738	Hogeloon van, C.B.M. (Kees)	1746	1 - 0
Zweedijk, L.J.A. (Leon)	1726	Robben, B. (Bas)	1676	0 - 1
Bruijn de, R.T. (Ruben)	1806	Abou Dehn, I. (Imad)	1859	½ - ½
Gemiddelde Rating:	1848	Gemiddelde Rating:	1832	4½-3½

Dat het nipt zou worden lag ook in de lijn der verwachtingen gezien de gemiddelde ratings. Alles ligt toch dicht op elkaar als je naar de gemiddelde rating van de opgegeven teams in onze klasse (5L) kijkt:

Bergen op Zoom 2	1909
De Zwarte Dame 1	1848
Souburg 2	1832
Middelburg 1	1831
Staunton Etten-Leur 1	1822
De Pion 2	1809
RSG 1	1765
Landau-Terneuzen 2	1754

Bergen op Zoom 2 steekt er boven uit. Huh?!? Maar die waren toch gedegradeerd? Klopt, maar er is een regel (geldt alleen voor de laagste klassen) dat je onder omstandigheden in dezelfde klas kan blijven. Ik ga die regel niet uitleggen, al is het maar omdat ik het een onzinnige regel vindt. Doordat het eerste team van Bergen op Zoom fors versterkt is zijn er dus spelers doorgeschoven naar het tweede en is dat team meteen kampioenskandidaat.

Wat opvalt is dat het team van De Pion 3 waartegen we speelden een hogere gemiddelde rating had dan het opgegeven team. Oftewel: de invallers waren (op papier) beter dan het basisteam.

De lezer met een goed geheugen vraagt zich nog af wanneer ik terug kom op **degradatie**. Nu dus. Dit is de promotie-degradatieregeling, zoals die op de KNSB-site staat

<https://schaakbond.nl/competitie/knsb-competitie/promotie-en-degradatieregeling/>

5e klasse	de kampioenen promoveren naar de 4e klasse, de nummers 7 en 8 en de vijf slechtste nummers 6 degraderen naar de 6e klasse
6e klasse	de kampioenen promoveren naar de 5e klasse, de nummers 5, 6, 7 en 8 degraderen naar de 7e klasse

Waarom de bond een 7^e klasse (is eigenlijk een 8^e klasse, want het hoogste niveau in Nederland heet Meesterklasse) wilt invoeren is mij onduidelijk. Dan wordt de piramide aan de onderkant smaller dan bovenin, waardoor de reisafstanden in de onderste klassen langer worden.

Maar goed, de Ledenraad gaat er in december over beslissen. We gaan het zien.

Maar stel dat er een 7^e klasse komt dan is in de 5^e klasse (waar DZD 1 speelt) de kans om te degraderen best groot, namelijk 2,5 op 8 (ruim 30%). En dan is deze eerste zege lekker.

Peter van der Borgt